

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra I Sverrig

Citation: Andersen, H. C.: "I Sverrig", i Andersen, H. C.: *I Sverrig*, udg. af Mogens Brøndsted , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2003, s. 154. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaisverrigval-shoot-idm140454473060960/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: I Sverrig

nen om en Mødes» (hvis oprindelige drømmeslutning svarer til *En Historie*, spøgende varieret i *Marionetspillet*). Og derfor er vandringer på videnskabens vej ikke uforenelig med troen eller forskellig derfra, men en del desto, »et *Spanil* paa Aabenbarelsens høie Søle, der bærer Guds.

Med denne opsummering af rejens åndelige resultat har vi også nået dens geografiske grænsepunkt, og tilbageturen kan tiltrædes med forvaring af det indvundne udbytte. Selv den ensformige rumlen gennem de endeløse skove ad elendige veje i regn og hundekulde løftes op til at stemme med det naturreligøse program (*I Skoven*, XXI). De mødende svaner, som sidst var ved at bukke under for rivlens vinterkulde (kap. XVIII), bliver nu til sagnets magtige feer, der fornyes ved at bade i de dybe skovsøer. Lokaltiditioner melder sig om glømte kirker fra pestdødens tid, som århundreder efter blev genfundet, og digteren lader gøgen sætte sig på det solbeskinnede (NB!) alter og kikke om mange leveår endnu. Den afsluttende strækning, hvor vejen først er ved at blive anlagt ved klippesprængninger og brug af ild, bliver et fornyet billede på menneskets sejr over naturkræfterne. Alt tolkes i optimismens skær.

Des stærkere er kontrasten til de to smådigte der kommer efter, kaldet *Stemninger* (XXII). De handler atter om død og begravelse og savner tilsyneladende sammenhæng med det foregående; landskabet i det sidste er tilmed umiskendeligt dansk. De kom da til også under udarbejdelsen på Glorup som en følelsens modvægt mod de rationelle fornuftslutninger. Men de er tillige kontrasteret indbyrdes, allerede gennem undertitlerne »Moll» og »Durs». Det ene udgør første halvdel af en »Romanze» (i musikalsk forstand), som han havde sendt sin tidligere hjerterevende Louise Collin med forslag om at lade komponisten Hartmann sætte toner til.¹⁰ Det er rettet til »min Erindrings Rose», hvad der i rejestykkernes symbolsprog betyder kærlighedsmindet. Men der kan også være en anden dulgt adressat. Toner og sang havde lydt i det forrige fra Dalbynderne, mens de ryddede vej eller drog til søsteren »hvor Folkesangen springer frem». Den svenske folkesangs fortolker var Jenny Lind, der havde kåret ham som sin »broder», men afvist ham som frier. Selvom fornuften kunne pege på hans videreliv

som kunstner og troen vise på hans efterliv som menneske – for hjertet var kvinden det afgørende, alt andet ligegyldigt og dødt, som verset slutter.

Erindringens liv er kun et skintliv, så den skuffede kan længes mod sin grav. Men som trost eller erstatning skal graven være omgivet af den levende og indende natur, og vel at mærke den hjemlige natur. Det andet digts to strofer udtrykker – indlagt i de fremmede omgivelser – hjemlængslen, men opstemt i udv. Rosen er ikke død, men gror på hans grav, og børnene leger dér. Det er efterlivet.

I bogens vekselbevægelse mellem livet og døden er vægskålen atter ved at gå i vejret. Det ligner grubemaskineriet vi nu hører om i *Falun* (XXIII), to modstillede trappetiger der skiftevis går op og ned, så at man ved at træde fra den ene til den anden enten kan komme ned i svælgel eller op derfra igen. Og efter de irrationelle stemninger har forstanden genvundet sit overtag, den besøgende vælger at forblive oppe i lyset og luften. Men netop minebyens luft har noget paradokalt over sig. Den er fyldt af grønlig kobberøg, og staden benligger i dødsstilhed som om sot og syge hænger i de mørke træhuse; dog virker den svøvelholdige atmosfære faktisk livsbevarende, i pestens tid tyede folk hertil (en overlappning af pestagnen fra *I Skoven*), og der går frasagn om forulykkede i gruben, hvis lig kunne konserveres gennem århundreder. Det var en bjergværkerfaring som havde sat romantikernes fantasi i bevægelse – fra E.T.A. Hoffmann til Oehlenschläger – og som glider ind i bogens tematik om at byde døden trods. Indtrykket af det dødens stille Falun brydes også til sidst ved det livlige postyr omkring et bejllup.

Rundrejsen er ved at være slut, det bøjer atter mod hjemmet, hvis landskabsdyl dukkede forjættende op i det sidste stemningsdigt. Men fædrelandet er i krig, baggrunden for de mange dødsymboler. Nu indflettes en lille autentisk episode fra Falun, hvor nogle unge piger ønskede ved hjælp af sammenbundne græsstrå og fik ham til at deltage i legen; han ønskede da en hæderfuld fred for sit land, og modsat de andres græsstrå kunne hans hænge sammen. Det måtte betyde en profeti, og snat efter kom budskabet om sejren ved Fredericia. I rejsebogens udformning – *Med*